

Grindarok.

Nú fara menn óivað at troyttast av tí mikla tjaki, ið verið hevur í blóðunum um grindarok og tilfikt. Eg skal tí gera stult av. Á onguni sinni ætlaði eg at luttaka í hesum tjaki; men tey orð, sum »Grindamaður« endar við í »Dimmu« nr. 79, eggja mær til tess. Tey ljóða soleiðis: »Ettanin við hesum greinum mínum er ikki einans tann at hanta Sannbýngar, men royna at fáa eitt annað betri skil á grindarakstur í Føroyum; norðanfrá frættist eisini frá ógillum grindaklandri; tað er harníglit, at ein grindin fyrri og onnur eftir fer aftur í havið av ringum atvoldum, tí hvussu stórir missur ein góð grind í hesum ringu tíðum er fyrri landið, kann fáur meta.«

Hetta eru av sonnum stór orð, ið prógva, at hovundinum torvar ikki sjálvsálit og sjálvsvirðing. Hann skal hanta Sannbýngar og fáa annað betri skil á grindarakstrinum! Hevði tað bert eydnast honum at fingið betri skil á grindarakstrinum, so var nóg vunnit. Men tað fær hann ikki, soleingi sum grindamenn fara aftur at húsum við einum kóki av tvosti og spíki, meðan jarðaeigarar, sum liggja og sova middagsdúr, meðan drápið stendur uppá, fara við heilum hvalum. Vil »Grindamaður« fáa annað betri skil her á landi, so má hann ikki stýlja afturhaldsmenn her í Føroyum; tí tað vita vit, at teir nora um stórmannin, kapitalistin og jarðeigarin. At hanta Sannbýngar man lítið bata; tí tað skilja vit ógvuliga væl, at fátekir Sannbýngar ikki hava tíð ella ríð at reka jarðeigarum í Vági grindir. Sannbýngar missa í minsta lagi tveir dagar, tá teir fara til Vágs í grind. Fáa teir so eitt ella tvey kók av grind, so verður dogurinn dýrur. Tá má grindin heldur svimja í friði. Sannbýngar lata seg ikki hanta ella kúga av jarðeigarum, um teir kalla seg grindamenn, ella hvat teir nevna seg. Tann tíðin er farin, tá jarðeigarar hovdu alt valdið her á landi. Tíverri at tann tíðin hevur verið, og jarðahvalurin er ein av teim fylgjum, sum tann svarta tíðin forði inn yvir land okkara. At jarðahvalur enn verður býttur, kemur av tí, at jarðeigarar og kapitalistar enn hava nóg ovstórt vald her á landi. Í tí tíðini, tá jarðeigarar hovdu alt valdið her á landi, tá skipaðu teir soleiðis fyrri, at jorðin fekk part av øllum, sum til landið kom. Jarðeigarar tá í tíðini vóru sjálfanda eins og nú. Tað galt fyrst og fremst um at raka eldin undir teirra egna koku. Tann andin, sum nú nevnist kapitalistandin, kundi tá hóskaði verið nevndur bóndaandin. Tann skaði, sum hesin bónda- og kapitalistandi hevur valdað, verður neyvan afturbótur í okkara tíð. Hann verður ikki afturbótur, fyrrrenn ein reinari og sterkari andi fær loyvi at gróva í mannaáslunum. Men hartil kreivist eitt stórt upplýsingararbeiði. Tey fáteku fólkini verða frá barnárunum fyllt full av ónyttugum kongasögum og tilfikum í staðin fyrri samfelagskeru, sum kann lera tey at liva og at hugsa sjálvi. »Blindur er bókleysur maður,« sigur orðtakið. Tey fáteku hugsa óvilið, í tey lesa óvilið. Tey trúgva tí, sum afturhaldsmenn fortelja fyrri teimum.

Men fyrri at koma aftur til sakina, so skal eg geva »Grindamaður« rætt í, at tað er ein

Mod barskt og fugtigt Klima

yder **Kneips Emulsion** den bedste Beskyttelse. Det er et enestående Styrkemiddel af høitil ukendt Kraft og Virkning. **Kneips Emulsion** er uundværlig for alle svage og afkræftede Personer, der ved Brugen heraf hurtigt faar Appetit og Kræfter. Børn, der er tilbøjelige i Udviklingen, retter sig paa forhavsende kort Tid. Vordende og dygtigende Mødre styrker sig selv og Børnene. Gamle Mennesker fornyes.

Faas paa Apoteket i Fl. a Kr. 3.00. Ved Indsendelse af denne Annonce til Depotet, Vestergade 5 København K. vil De modtage en gratis Prøvetaske.

Kneips Emulsion

stórir missur fyrri landið, tá fleiri grindir fara aftur til havs. Men er, tað jarðahvalurin, ið voldað hevur henda stóra miss, og fyrri ein part er tað ivaleyst, at so er, ja, so ræður um at fáa jarðahvalin burtur. Og tað kann ikki voldað miklan bága at fáa hesa lóg broytta; tí ivaleyst siggja allir rættthugsandi Føroyingar, at henda lógin er órættvis.

Javnaðarmenn fara tann politikk, at allur gamal órættur skal rættast aftur. Latum okkum fylgja javnaðarflokkinum, so kemur eitt annað betri skil, ikki bert á grindabýti og grindarakstri, men í øllum forum bæði á landi og sjógv, og tað treingja vit av sonnum til.

Tað sigur seg sjálvt, at tað eru ikki olli pláss í Føroyum, sum eru hóskaði til grindavág, og skal tað verða síður her á landi, at teir, ið finna eina grind, fara at reka hana til sína egnu bygd fyrri at fáa jarðahval, so verða ikki nógvar grindir drípar her á landi. Men kapitalistandin er jú so vorðin, at har, sum hann ræður, vil hvor veita vatnið á sína egnu myllu.

Tað hoyrist javnan, hvussu klandur og stríð millum jarðeigarar í teim ymisku byggunum er atvold í, at grindir sleppa aftur í havið. Slíkt hevur hoyrst gjøgnum allar tíðir, og tað verður at hoyrast aftur av og á soleingi, sum jarðahvalur verður býttur.

Fleiri ferðir er tað málið borið inn á Føroya lögting um at fáa jarðahvalsrættin burtur. Men allíð hava jarðeigarar verið so mannsterkir á tingi, at teir hava fingið kóvt hetta týðingarmikla mál. Einaferð ruraðu teir fólkid í svøvn við stovnan av einum peningargrunni, sum skuldi keypa jarðahvalsrættin — ella órættin — frá jarðeigarum. Tað kundi verið forvitnisligt at fingið greiðu á, nær ið vónir eru um, at hesin grunnur verður nóg stórir til at avloysa jarðahvalsóráttin.

Hovdu tygum, harra blaðstjóri, gjørt so væl at fingið greiðu á hesum máli gjøgnum heiðraða blað tygara, so týkist meg og fleiri væl um at lesa hesa frágreiðu.

J. H. D.

Um jarðahvalsgrunnin og hvussu peningurin er nýttur hegartil, vilja vit skriva í næsta blaði.

Abyrgdarmaður blaðsins.

Hvad Videnskaben endnu ikke véd.

Hvad er Søvn?
Hvordan kan et Øje se?
Hvad er Elektricitet?
Hvorledes vokser Cellerne i et Træ?
Hvorledes skaber Rosen sin Duft?
Hvad sker, naar Føden lites i Løget?
Hvad forandres i Jernet, naar det bliver magnetiseret?
Hvorledes kan en Hund spore et Menneske?

Forretningslivets Ungdom.

En lille sørgmunter Beretning om, hvorledes det er fat med vore Sprogkundskaaber, indeholder den Erfaring, at Forretningslivets Ungdom, trods vore udmærkede Skoler, Fortsætter seskurus etc. ikke gætte udsætter sig for at tale andet Sprog end det hjemlige. Endda Sænski i de almindelige Talbesæmlelser kan bringe det mest hjertelige Udfald i deres Øjne, og som for at bade lidt paa Situationer naaber de saa højt, som om vor berømtelige Høitids, Høitids og Høitids derved blev mindre gaadeligt i Udenlandsens Øren.

Man kan bebrejde Ungdommen, at den ikke i tilstrækkelig Grad benytter sig af de gunstige Betingelser for at skaffe sig Viden, men man kan ogsaa bebrejde Forretningsmanden, at han ikke forlanger de Kundskaaber af sine Ekspedienter, som er nødvendige for at betjene Kunderne tilfredsstillende. Og det er desværre ikke kun Sprogkundskaaberne, det skorter paa. Er det mon, fordi der skal spares netop paa den Konto, der hedder Gage til Medhjælperne hos Disken?

I alt for høj Grad ser det ud til, at der ikke forlanges andet af »de, der staa bag Disken«, end et pønt Ydre. Hvor forsvinder den ældre, erfarne, samvittighedsfulde Medhjælper hen? Den, som i Husmodre T. Eks. kan roadtore os med ved Indblik af dette eller hint? Vi, som efter Statistiken forbeholder saa og saa mange Millioner aarlig, omsætter dem i Forretningsne, er det for ubeskedent af os at forlange sagkundig Betjening. Socialt set bør det at staa bag Disken være et Erhverv, der giver sin Udøver Midler til at ernære sig selv. Og for at vende tilbage til Udgangs punktet, den sproglige Forstaaelse: Lad der i vore Butiker staa Mennesker, der selv paa en beskedent Plads udtalt kan fortælle, at her bærer vor Folkeoplysning god Frugt. Her har vi borte Viljen og Evnen til at ville gøre Vorden større, selv om vi er født i et lille Land. A. S.

DAME-REVY

HOLLÆNDERHÆTTER

Det er ikke alle Børn det klæder at have Hætter der slutter stramt til om Hovedet. De nydelige Hollænderhætter, der lader en lille Haar-dusk fri ved Ørerne kan saa være »det rigtige«. Den kan synes af en Silkestrøm, eller af en Filt af en Voksen ikke mener er brugelig til hende mere. Er det Filthatten, der maa holde for, skal man ikke være karrig med at rynke Pulten stramt sammen med adskillige Stikninger. Heller ikke med at brodere et let og fikt Broderi over »Nakkens«. Og slet ikke spare paa et lækker Pøer. Det er Barnets halve Fornøjelse at være med til at se, hvordan saadan

en Pynt bliver lavet. Derved kan ogsaa opnaas, at Barnet faar Øje for Akkuraatesse og Orden ved et Haandarbejde.

Altjaa: Den lille Skønjomfru kan staa ved Siden af sin Mor, medene Stadsen bliver til. Hun skal nok vide at give sit Bøsyv med ved Arbejdet.

Tre smaa Piger med Hat paa.

De fingernemme Smaapiger kan faa meget ud af lidt. Ogsaa paa Hattens Omraade. Maaske kan man ogsaa vende Ordene om og sige: at de kan faa lidt ud af meget. De store bløde Filthætte kan pludselig fremkomme som de nydeligste smaa Hætte, der er helt personlige i Udformelsen. En lille Pinesse, et underføret »Opsmæk« — det er ikke meget, der kræves, for Hatten har sit eget Præg. Enhver kan forsøge at kopiere: Tre smaa Piger med Hat paa.

Mange kloge Hoveder.

Der blev forleden ved et Møde sagt nogle spøjende Ord om Kvindernes manglende Opfindertalent. En Tilstedeværende oplyste, at det nær sagt vilde være noget af en Katastrofe, om Kvinderne ogsaa var »kloge Hoveder«. I 1930 var der nemlig udstedt ialt 2140 Patenter, hvoraf 623 til Pantbavere i Udlandet. 1317 til Patenthavere i Udlandet. Antallet af i Kraft værende Patenter ved Udgangen af 1930 var 7140. I Tiden fra 1895 — 1930 er der udstedt 43,760 Patenter. Naar man læser de Tal, er det slet ikke mærkeligt, at der hersker Frygt for, at Kvinderne ogsaa skal give sig i Lag med at opfinde.

SY SELV

I en lille fikt udstyret Pjece »Sy selv« gøres Reklame for Ulsteins moderne Sykursus. Der er ikke Tvivl om, at mange Damer paa Trødt af færdigsyede Kostumers letter Tilgængelighed alligevel foretrækker af og til at have en hyggelig Dag med at sy en Kjøle. Nogen Vejledning til Presning, Lægsyning, Klipping o. s. v. er da ikke af Vejen. Den lille Pjece giver denne Vejledning en morsom og lærerig Form. Og helder Hertiligheden faas for 50 Øre.

Pas paa de kolde Gulve.

Endvidere mener »En ældre Husmoder«, at Børns Sygdom ofte fremkaldes, fordi Barnet sidder for meget paa et koldt Gulv. Det gælder baade paa Aeyler og i Hjemmene. Der er altid Træk og Kulde nede ved Gulvet, og de smaa Børn er meget modtagelige for Kulde. Paa Børnelægekongressen fremhævedes Lungebetændelsen som en meget svar Børnesygdom, der gav Anledning til stor Dødelighedsprocent. Dette burde unge Mødre og Børneplejersker lægge Vægt paa.

Úr Føroyum.

Tórshavn.

Gullbrúðleyp.

Kapt. Óla Svendsen og frú hovdu gullbrúðleyp seinasta sunnudag. Gullbrúðarparið var nógv heiðrað á hátíðardeginum, umframt at tey sunnumorgunin tíðliga vóru vakt við hornmusikki.

Felagið „Framstig“

hevur fund í sali »Havnar arbeidsmannafelags« í annaðkvöld — miðvikuvöldið kl. 8 sp. Løtingsmaður M. S. Viðstein flytur røðu um uppskot arbeidsarafelagsins viðvíkjandi lønirindanini, og hvussu málinum hevur gingist á Løgtingið, har tað í 4 ár hevur verið til viðgerðar.

Politiskur fundur.

Politiskur fundur var seinasta sunnudag úti í Hesti. Formaður javnaðarflokksins, M. S. Viðstein, held røðu um: »Hvat javnaðarmenn vilja, og hvat vit hava í kvittanum«, og næm leysliga við tingstarvið hesi seinastu fyra árin.

Fund við ljósmyndum

helt harra J. A. Stjerne, frá Keypmannahavn, í Goodtemplarsalini í Havn sunnudagin. Hetta var hansara seinasti fundur á hesum sinni. Hann fór aftur til Keypmannahavnar við »Tjaldrinum« íggjár.

Fráhaldsarbeiðið.

Ein stova av goodtemplarregluni »N. I. O. G. T.« er stovnað í Gøtu. Hon fekk navnini »Glottine«. Bæðið kennarnarir, harrarnir S. P. úr Konoy og J. Simonsen eru við í hesum arbeiði.

Eisini í Sandavági er ættanin at stovnað eina stovu av »N. I. O. G. T.« nú í næstum. Kennarin harra Poul Joensen er við í hesum arbeiði.

Fleiri blaðgreinir,

ið ætlaðar vóru til hetta blað, mega biðja til seinri.

143 og 157.

Meðan avgreiðsla »Føroy Social-Demokrates« hevur máltir. nr. 143, so hevur ábyrgdarmaður blaðsins máltir. nr. 157.

Sagt seg frá.

Skrivari Havnar býráðs, harra J. C. Jensen, hevur givið seg frá at vera skrivari hjá býráðnum.

Fiskasólan.

M. Mørk fór við »Tjaldrinum« til Keypmannahavnar fyrri at býrta eitt »depot« til sølu av føroyskum fiski.

Nevndin

viðvíkjandi »Bann móti innflutningi av rúsdrekka« hevur býrjað fundir sínar og kosið harra P. Jensen til formann og Johs. O. Joensen til skrivara.

I. O. G. T.

»Sverri kongur« hevur samkomu á Føroya Fólkaháskúla hóskvöldið 19. novembir kl. ½9.